

Arvopaperinvälittäjille

OHJE ARVOPAPERITOIMINTOJEN EROTTAMISESTA

Rahoitustarkastus antaa rahoitustarkastuslain 4 §:n 2 kohdan ja arvopaperimarkkinalain (AML) 4 luvun 4 §:n nojalla arvopaperinvälittäjille (jäljempänä yritykset) ohjeen toimintojen erottamisesta.

Ohjetta laadittaessa on otettu huomioon neuvoston direktiivit 89/646/ETY luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY muuttamisesta, EYVL N:o L 386/1, 30.12.1989, s. 151, 93/22/ETY sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla, EYVL N:o L 141, 11.6.1993, s.27 ja 85/611/ETY arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, EYVL N:o L 375, 31.12.1985, s. 3.

1 Soveltamisala

1.1 Soveltamisalaan kuuluvat yritykset

Tätä ohjetta sovelletaan Suomessa toimiluvan saaneisiin arvopaperinvälittäjiin eli sijoituspalveluyrityksiin ja luottolaitoksiin. Ohjetta ei kuitenkaan sovelleta niiden ulkomailla sijaitseviin toimipisteisiin.

Lisäksi ohjetta sovelletaan ulkomaisten arvopaperinvälittäjien Suomessa sijaitseviin sivukonttoreihin ja sivuliikkeisiin, ellei arvopaperinvälittäjää ja sen Suomessa sijaitsevaa toimipistettä koske kotivaltion vastaava ohjeistus tai muu sääntely.

1.2 Soveltamisalaan kuuluvat arvopaperitoiminnot

Tätä ohjetta sovelletaan niihin yrityksen toimintoihin, joissa hoidetaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/96, jäljempänä SipaL) 3 §:ssä tarkoitettuja sijoituspalveluja tai seuraavia 16 §:ssä tarkoitettuja oheispalveluja: arvo-osuusrekisterin pitäminen, sijoituskohteiden säilytys- ja hoitopalvelut, sijoitus- ja rahoitusneuvonta sekä selvitysosapuolena toimiminen julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla osakkeilla tai niihin oikeuttavilla arvopapereilla. Ohjetta ei sovelleta toimintoihin, joissa hoidetaan SipaL:n 2 §:ssä tarkoitettuja vieraan pääoman ehtoisia sijoituskohteita (velkainstrumentit).

2 Toimintojen erottamisen yleiset periaatteet

2.1 Tavoite

Toimintojen erottamisella tarkoitetaan sellaisia toimenpiteitä, joilla yritykset pyrkivät estämään arvopapereihin ja muihin sijoituskohteisiin liittyvien luottamuksellisten tietojen ja luottamuksellisten asiakastietojen leviämisen yritysten muihin osiin kuin niihin, joiden tietoon ne on tarkoitettu. Tietojen leviämisen ehkäiseminen voi olla tarpeen myös yrityksen ja samaan konserniin kuuluvien muiden yritysten välillä. Toimintojen erottaminen on osa yritysten luotettavaa hallintoa.

Toimintojen erottamisella pyritään siihen, että yritykset voisivat harjoittaa samanaikaisesti toimintaa, joka muutoin saattaisi aiheuttaa eturistiriitoja yrityksen ja sen asiakkaiden tai eri asiakkaiden välillä. Toimintojen erottaminen auttaa myös julkistamattomien arvopapereiden arvoon vaikuttavien tietojen -sisäpiirintietojen- väärinkäytön ehkäisemisessä.

Toteutetun järjestelyn ei tule kuitenkaan estää yrityksen sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan kannalta tarpeellisten tietojen antamista näitä toimintoja hoitaville yksiköille tai henkilöille.

Sijoituspalveluja tarjoavan yrityksen on arvopaperimarkkinalain 4 luvun 4 §:n 3 momentin mukaisesti kohdeltava asiakkaitaan tasapuolisesti. Edellä mainitun lainkohdan mukaan arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan tai arvopaperin liikkeeseenlaskijan edun vaikuttaa asiakkaalle antamaansa ohjeeseen tai neuvoon taikka toimeksiannon suorittamistapaan.

2.2 Henkilöstö

Jotta toimintojen erottaminen olisi tehokasta, järjestelmän ja sen valvonnan on oltava selkeä yrityksen koko organisaatiolle. Muodolliset ja fyysiset salassapitotoimet eivät kuitenkaan riitä estämään tiedonkulkua yritysten eri yksiköiden tai eri konserniyritysten välillä, jos yritysten henkilöstö ei ole asennoitunut noudattamaan järjestelyä.

Ehkäistäkseen arvopapereihin liittyvän luottamuksellisen tiedon leviämisen yrityksen on vaadittava luottamuksellisia tietoja saavalta henkilöstöltä vaitiolositoumus. Rahoitustarkastus suosittelee, että vaitiolositoumus uusitaan sopivin väliajoin ja että siinä selvitetään asiaan kuuluvat vaitiolosäännökset (laki sijoituspalveluyrityksistä 48 §, laki luottolaitostoinnasta 94 §, sijoitusrahastolaki 58 § tai laki arvo-osuusjärjestelmästä 29 §) sekä rangaistusuhkat.

Työntekijöitä, joilta vaitiolositoumus on syytä vaatia, voivat olla varsinaisen arvopaperitoimintojen henkilökunnan lisäksi muun muassa ajoittain sijoituskohteiden arvoon vaikuttavia tietoja saavat, kuten riskienhallinnan työntekijät, yritystutkijat, atk-tukihenkilöt, kirjanpito henkilöstö ja lähetit ja siivoajat, joilla on pääsy arvopaperitoimintojen työtiloihin.

2.3 Tietoverkot

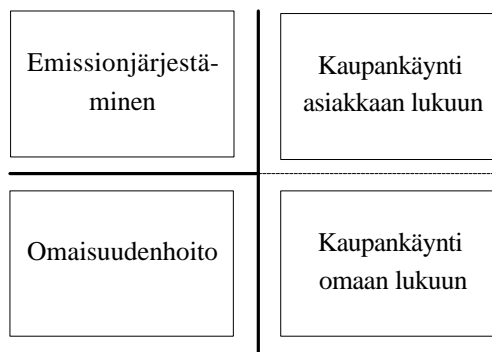
Myös yrityksen sisäiset tietoverkot on pääsääntöisesti eriytettävä toisistaan siten, että arvopaperitoimintojen asiakkaita koskeviin tiedostoihin on pääsy vain näitä toimintoja hoitavilla henkilöillä. Esimerkiksi arvopaperinvälityksen asiakkaiden tietoihin saa olla pääsy ainoastaan tuota toimintoa hoitavalla henkilöstöllä.

3 Erotettavat arvopaperitoiminnot

Edellä mainituilla perusteilla Rahoitustarkastus edellyttää, että arvopaperitoiminnot erotetaan ainakin seuraavasti:

- 1) Toiminnot, joissa käsitellään AML:n 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sisäpiirintietoa, kuten SipaL:n 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu emissionjärjestäminen tai siihen liittyvä sijoitus- ja rahoitusneuvonta, on erotettava muista tässä ohjeessa tarkoitetuista arvopaperitoiminnoista. Tämä ei koske varsinaista emission myyntiä.
- 2) Omaisuudenhoito on pääsääntöisesti erotettava muista tässä ohjeessa tarkoitetuista arvopaperitoiminnoista.
- 3) Pääsääntöisesti yrityksen kaupankäynti omaan lukuun (mukaan lukien markkinatkausi) tai asiakkaan lukuun on erotettava muista tässä ohjeessa tarkoitetuista arvopaperitoiminnoista; samoin myös kaupankäynti omaan ja asiakkaan lukuun on erotettava toisistaan.
- 4) Arvopaperien säilytys ja arvo-osuusrekisterin pito on erotettava muista tässä ohjeessa tarkoitetuista arvopaperitoiminnoista.

Esimerkkikaavio toimintojen erottamisesta:

Arvopaperikauppojen selvitys

Arvopaperien säilytys ja arvo-osuusrekisterin pito

4 Kuvaus järjestelystä ja sisäinen ohjeistus

Rahoitustarkastus edellyttää, että yritykset laativat yrityksessä toteutetusta arvo-paperitoimintojen erottamista koskevasta järjestelystä kuvauksen, jota pidetään jatkuvasti ajan tasalla ja että yritykset laativat henkilöstölle jaettavan sisäisen ohjeistuksen tässä ohjeessa tarkoitettujen eturistiriitojen ehkäisemiseksi. Yrityksen tulee nimetä vastuuhenkilö, joka vastaa kuvauksesta ja ohjeistuksesta.

5 Voimaantulo

Ohje tulee voimaan 1.9.1998 kuitenkin siten, että kohdassa 4 tarkoitettun kuvauksen toteutetusta järjestelystä ja sisäisen ohjeistuksen tulee olla valmis 1.11.1998 mennessä.